

Spiegels en leermeesters

Marike Bonhof groeide op met de krant op de keukentafel. En: als klein meisje verkocht ze haar gewonnen knikkers bij de deur van de speelgoedwinkel voor de helft van de nieuwprijs. De combinatie van het maatschappelijke met het economische, aangevuld met een grote dosis nieuwsgierigheid, kenmerkt haar hele loopbaan, te beginnen met de keus voor twee achtereenvolgende studies. Marike vindt dat ze veel kansen heeft gekregen. Maar dat was geen toeval. Ze ontmoette de juiste mensen op het juiste moment.

Van de bron tot de klant

“Wat een geweldig voorrecht dat ik hier terechtgekomen ben.” Als een van de twee statutair directeuren van drinkwaterbedrijf Vitens is Marike Bonhof onder andere eindverantwoordelijk voor de infrastructuur, het hele traject van de bron tot aan de klant, inclusief het financieel beleid van de organisatie. De circa honderd productielocaties - zeg maar de bronnen - van Vitens liggen allemaal in geweldig mooie natuurgebieden, op de meest fantastische plekjes. Kijk naar het mooie licht van de herfst, de uitbundige kleuren, hoe het ruikt...” Marike geniet zichtbaar in het kantoor van haar nieuwe organisatie, dat met zijn organische vormen aan de rand van Zwolle onmiskenbaar helemaal geïnspireerd is door het product water. Of zoals ze het zelf preciezer zegt: “wij leveren met 1.400 medewerkers 350 miljoen m3 liter schoon drinkwater voor 5,7 miljoen klanten”.

Toch geen wetenschapper

“Vitens is uiteraard een 24/7 bedrijf. Wij verzorgen een basisbehoefte en doen dat betrouwbaar en betaalbaar. Vitens is van een traditioneel bedrijf aan het veranderen in een datagestuurd en mensgedreven bedrijf. Er wordt hier van iedereen gevraagd dat je continu leert en je voortdurend ontwikkelt. Dat past uitstekend bij mij. Eerst heb ik in Enschede Bestuurskunde gestudeerd. Ik dacht toen nog dat mijn toekomst in het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs zou liggen, maar dat veranderde toen ik bij het Ministerie van Financien kwam voor mijn afstudeeropdracht.

Ik moest daar een financieel-economisch probleem oplossen, maar ik ontdekte dat de crux van het probleem zat in de relatie tussen twee afdelingen. Dat fascineerde mij en ik vond het werk bij het ministerie heel uitdagend.” De klik was wederzijds, want Marike kon daar direct blijven werken.

Leermeester Gerrit Zalm

“Die baan heeft mij in sterke mate gevormd, niet in de laatste plaats door het werken voor Gerrit Zalm, destijds de minister. Van hem heb ik heel veel geleerd, hij gaf mij altijd ruggensteun. Hij wilde bijvoorbeeld altijd dat degene die een advies had geschreven, dat zelf bij hem kwam toelichten. Hij was dan heel scherp en kritisch, maar altijd opbouwend. Zalm daagt iedereen in zijn omgeving uit om het beste uit zichzelf te halen, voor de organisatie en de zaak waar het om draait. Hij droeg je de verantwoordelijkheid op om iets goeds te maken. Een les die ik vooral heb meegenomen is: “als je ‘t echt snapt en boven de materie staat, kun je de ingewikkeldste materie samenvatten in 1 A-4tje”. Het helpt enorm als je zo’n leermeester hebt, die jou op je pad brengt. In die tijd ben ik, als vervolg op Bestuurskunde, in de avonduren Bedrijfseconomie gaan studeren. Voor mij zijn die beide studies een ideale combinatie. Daarom noem ik mijzelf een bedrijfseconomisch bestuurskundige: breed kijken, nieuwsgierig zijn en waar nodig de diepte in.”

Het gaat om de potentie

“Wat ook bijzonder was aan dit ministerie: ik kon een jaar onbetaald verlof krijgen om met mijn vriend te gaan reizen. De helft van de tijd zijn we in Afrika geweest. Daar hebben we onderzoek gedaan naar de marketing van zonne-energie in afgelegen gebieden. Die reis maakte veel indruk op mij: ik heb daar gezien wat het voor mensen betekent wanneer ze niet de beschikking hebben over elementaire voorwaarden zoals schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen. Het was sowieso een periode met ingrijpende ervaringen: wij zijn daar ook getrouwd. Na die reis ben ik teruggegaan naar het ministerie, maar op den duur wilde ik toch dichterbij de uitvoering van het beleid zitten. Via een oud-collega - daarom is netwerken zo ongelooflijk belangrijk, benadrukt ze tussendoor - kwam ik bij de gemeente Amsterdam en werd daar manager van de bestuursadviseurs. Eigenlijk had ik niet de geschikte papieren voor die functie, maar degene die mij heeft aangenomen geloofde in mijn persoonlijke kwaliteiten.” Dat is ook een belangrijke les die Marike wil doorgeven: kijk naar de potentie van iemand en niet alleen wat iemand in het verleden heeft gedaan. Het gaat erom of je je kunt ontwikkelen in die functie. “Ik heb op deze manier vaak kansen gekregen, en die zijn gelukkig goed uitgekapt.”

Spiegels

Netwerken is ook nuttig om een goede coach te vinden. Ik heb altijd een coach gehad: je moet je eigen spiegels zoeken. Vroeger was het een brevet van onvermogen wanneer je een coach had, maar nu is je coach degene die je helpt reflecteren op je eigen rol en aandeel in een ontwikkeling of een organisatie. Daar word je beter van en de organisatie dus ook,” aldus Marike. Je noemde het een voorrecht dat je in deze directiefunctie bij Vitens bent terecht gekomen. Hoe is dat dan gegaan? Marike: “Eerst ben ik acht jaar in Amsterdam gebleven. In deze periode hebben we twee kinderen gekregen. “Ik ben me ervan bewust dat wij allebei, mijn man en ik, veel geluk hebben met ons gezin: de kinderen zijn gezond. Zoals wij aan onze carrière hebben kunnen werken, gaat alleen wanneer er geen kink in de kabel komt. Je moet elkaar onvoorwaardelijk steunen, wil je je allebei goed kunnen ontwikkelen. Een stabiele privésituatie is een essentiële voorwaarde, wij doen alles ‘schouder aan schouder’. Het runnen van een gezin is overigens heel leerzaam; lang niet alle factoren kun je beïnvloeden. En je kinderen zijn uitstekende spiegels, aan hen zie je hoe je de dingen doet.”

Een en een is drie

Vanuit mijn functie als manager van de bestuursadviseurs heb ik de overstap gemaakt naar de directie van het Grondbedrijf van de gemeente Amsterdam. Ik wilde zelf de verantwoordelijkheid hebben en voelen voor de uitvoering. Het was in de tijd dat de economische crisis zichtbaar werd. Geld dat was geïnvesteerd kwam voorlopig niet meer terug,

dus dat was behoorlijk problematisch, en niet alleen bij het Grondbedrijf. We vormden als collega's in de directie een krachtig team, hielden elkaar dagelijks van alles op de hoogte en zorgden dat we altijd collectief hetzelfde verhaal uitdroegen. We hebben daardoor een sterke band opgebouwd, we zaten min of meer in hetzelfde schuitje en dachten fundamenteel na over creatieve oplossingen. Zo creëert een blijvende band. Nog steeds zien we elkaar een keer per jaar en nog steeds sterkt deze tijd mij in het besef dat bij een goed team geldt: een en een is drie. Het was de tijd van bezuinigen en we wilden de bedrijfsvoering van verschillende diensten samenvoegen. Maar dat hebben we niet gered, anderen hechtten daarvoor teveel aan de eigen autonomie. Je kunt nu eenmaal niet altijd gelijk krijgen en het is ook niet zo dat alles in mijn loopbaan altijd goed gegaan is.”

Netwerksamenleving

Ik wilde wel wat naast mijn werk doen en via PublicSpirit kwam ik in de Raad van Toezicht van de Kunstlinie Almere Flevoland in mijn woonplaats Almere. Na Amsterdam als werkgever volgde de gemeente Utrecht. “Na twee jaar gemeente Utrecht - ook in een financiële functie met een grote ontwikkelcomponent - vroegen ze in Amsterdam of ik terug wilde komen voor de functie van financieel directeur. Dat heb ik gedaan. Het was 3 jaar hard werken om de basis op orde te krijgen. Toen dat in de steigers stond was het tijd om Amsterdam echt vaarwel te zeggen”.

“De headhunter die een bestuurder zocht voor Vitens kende mij en ik hun. Opnieuw kreeg ik een kans. Zo zie je maar, niet voor niets geloof ik in de kracht van de netwerksamenleving, altijd en overal. Netwerken maakt je blik scherper en het is altijd leuk om mensen te leren kennen. Ook nu pas ik het toe. Het helpt me niet alleen van binnen naar buiten te kijken maar ook van buiten naar binnen. Samen in beweging voor mens en leefomgeving is niet voor niets onze missie. En wie morgen de kraan opendraait: bedenk dat er 24/7 hard gewerkt wordt om dit mooie product nu en in de toekomst te kunnen blijven leveren.”

Over PublicSpirit

PublicSpirit is als onderdeel van BMC Advies hét bureau als het gaat om excellente search, werving & selectie voor bestuurders, directie en topkader in de volle breedte van de publieke sector.

In 2018 laat PublicSpirit Talent aan het woord. Wat we met u willen delen, is: welke mensen maken al jong het verschil? Wat drijft hen; hoe realiseren ze hun ambities? Hoe gaan ze om met hun grote verantwoordelijkheden? We geven in het komende jaar het woord aan tien jonge succesvolle vrouwen en mannen die werkzaam zijn in de werkvelden waarvoor PublicSpirit zich inzet. We verheugen ons erop hun inspirerende verhalen aan u te presenteren op onze website.